

EL LLENGUATGE

**Anar-hi
directe**

Dues oracions com *Mirava distret* i *Parlava clar* tenen, aparentment, la mateixa estructura, però no és difícil d'adonar-se que hi ha una diferència ben definida entre l'una i l'altra. En la primera, el mot *distret* és un adjectiu que constitueix el que anomenem el terme predicatiu o complement del subjecte de l'oració (en aquest cas, sobreentès) i, en canvi, en la segona, el mot *clar* no és un adjectiu sinó un adverbí (si es vol, un adjectiu usat com a adverbí), equivalent a *clarament*. La conseqüència i, alhora, la demostració d'aquesta anàlisi diferent és que en una oració com *Mirava distret* el mot *distret* ha de concordar, en gènere i en nombre, amb el subjecte, mentre que el mot *clar* de l'oració *Parlava clar*, atesa la seva condició adverbial, és invariable: *La noia mirava distreta, Miraven distrets, La mestressa va parlar molt clar*. Això no priva, però, que aquests dos termes de natura diferent admetin una mateixa pronominalització: *Hi mirava, Hi parlava*.

El nombre d'adjectius que, com ara *clar*, poden ésser usats adverbialment (si es vol, que han esdevingut també adverbis), és molt reduït, però això no vol dir que sigui perfectament definit i establert, i així, i per tot el que hem dit, és natural que en alguns casos, en oracions com les que hem indicat, es produeixi alguna vacil·lació a considerar certes formes adjectives com un terme predicatiu o bé com un adverbí, cosa que equival a dir que es dubta entre fer-los observar la concordança amb el subjecte i mantenir-los invariables. Això s'esdevé amb mots com *ràpid* o *directe*, en oracions amb verbs de moviment. Cal dir

La noia va entrar directe a la cuina o ... directe a la cuina; Van molt ràpids o Van molt ràpid? La bondat de la primera solució és evident, car res no priva d'usar els adjectius *directe* i *ràpid* com a termes predicatius, per tant, observant la concordança, però es podria admetre també la segona, amb què es demostrés que aquests dos adjectius poden ésser usats adverbialment. El Diccionari Fabra no en diu res, però la Gran Enciclopèdia admet ja *directe* com a adverbí, valor que il·lustra amb l'exemple *Anar directe als fets*. En el cas de *directe*, doncs, admetriem com a bones totes dues solucions, i en el cas de *ràpid*, l'admissió exclusiva de la primera, *Van molt ràpids*, no ens faria condemnar la segona, resultat d'una natural tendència a l'adverbialització.

Albert Jané